

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2005 m. gegužės 26 d.*

Byloje C-77/04

dėl *Cour de cassation* (Kasacinis teismas, Prancūzija) 2004 m. sausio 20 d. Sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2004 m. vasario 17 d., pagal 1971 m. birželio 3 d. Protokolą dėl 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo aiškinimo Teisingumo Teisme pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Groupement d'intérêt économique (GIE) Réunion européenne ir kt.

prieš

Zurich España,

Société pyrénéenne de transit d'automobiles (Soptrans),

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas m. P. Jann, teisėjai N. Colneric, J. N. Cunha Rodrigues (pranešėjas), m. Ilešič ir E. Levits,

* Proceso kalba: prancūzų.

generalinis advokatas F. G. Jacobs,
posėdžio sekretorė K. H. Sztranc, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir po 2004 m. gruodžio 8 d. įvykusio posėdžio,

išnagrinėjęs rašytines pastabas, pateiktas:

- *Groupement d'intérêt économique (GIE) Réunion européenneir kt.*, atstovaujama advokato M. Levis,

- *Zurich España*, atstovaujama advokatų P. Alfredo ir G. Thouvenin,

- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos G. de Bergues ir A. Bodard-Hermant,

- Italijos vyriausybės, atstovaujamos I. M. Braguglia, padedamo *avvocato dello Stato* P. Gentili,

- Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos A.-M. Rouchaud-Joët,

susipažinęs su 2005 m. vasario 24 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra dėl 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (OL L 299, 1972, p. 32) su pakeitimais, padarytais 1978 m. spalio 9 d. Konvencija dėl Danijos Karalystės, Airijos ir Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prisijungimo (OL L 304, p. 1, ir – tekstas su pakeitimais – p. 77), 1982 m. spalio 25 d. Konvencija dėl Graikijos Respublikos prisijungimo (OL L 388, p. 1), 1989 m. gegužės 26 d. Konvencija dėl Ispanijos Karalystės ir Portugalijos Respublikos prisijungimo (OL L 285, p. 1) ir 1996 m. lapkričio 29 d. Konvencija dėl Austrijos Respublikos, Suomijos Respublikos ir Švedijos Karalystės prisijungimo (OL C 15, 1997, p. 1, toliau – Konvencija), 6 straipsnio 2 punkto ir II antraštinės dalies 3 skirsnio nuostatų išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas buvo pateiktas byloje tarp *Société pyrénéenne de transit d'automobiles* (toliau – *Soptrans*) draudikų ir *Zurich Seguros*, dabar *Zurich España* (toliau – *Zurich*) dėl garantijos, siekiant tarp šių draudimo įmonių paskirstyti žalą, kurią *Soptrans* turi atlyginti *General Motors Espagne* įmonei (toliau – *GME*).

Teisinis pagrindas

- 3 Konvencijos 2 straipsnio pirmojoje pastraipoje teigiama:

„Atsižvelgiant į šios Konvencijos nuostatas, Susitariančiojoje Valstybėje nuolatine gyvenamąją vietą turintiems asmenims, kad ir kokia būtų jų pilietybė, byla keliamą tos valstybės teismuose.“

- 4 Konvencijos II antraštinės dalies 2 skirsnio „Jurisdikcija“ 6 straipsnio 2 punkte numatyta:

„Susitariančiojoje Valstybėje nuolat gyvenančiam asmeniui taip pat gali būti keliamą byla:

<...>

2. kaip trečiajai šaliai ieškinyje dėl garantijos ar laidavimo, ar bet kurioje kitoje trečiosios šalies byloje? teisme, kuris yra priėmęs bylą savo žinion, išskyrus atvejį, kai ši byla buvo iškelta norint pašalinti jį iš jurisdikcijos to teismo, kuriam priklausytų nagrinėti jo bylą;

<...>“

5 7–12a straipsniai yra Konvencijos II antraštinės dalies 3 skirsnyje „Jurisdikcija draudimo byloms“.

6 Konvencijos 7 straipsnyje teigiama:

„Jurisdikcija draudimo byloms nustatoma pagal šį skirsnį, nepažeidžiant 4 straipsnio ir 5 straipsnio 5 punkto nuostatų.“

7 Pagal Konvencijos 11 straipsnį:

„Nepažeidžiant 10 straipsnio trečiosios pastraipos nuostatų, draudikas gali kelti bylą tik Susitariančiosios Valstybės, kurioje nuolat gyvena atsakovas, nesvarbu, ar jis yra draudimo liudijimo (poliso) turėtojas, draudėjas ar naudos gavėjas, teismuose. <...>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

8 Pagrindinė byla kilo dėl 1990 m. rugpjūčio 13 d. įvykusio nelaimingo atsitikimo automobilių stovėjimo aikštelėje, kurioje Prancūzijoje įsteigta įmonė *Soptrans* laiko naujus automobilius.

- 9 *Soptrans* yra apsidraudusi dėl žalos transporto priemonėms *GIE Réunion européenne, l'Union des assurances de Paris* teisių perėmėjoje *Axa, Neuchâteloise* teisių perėmėjoje *Winterthur, Le Continent et Assurances mutuelles de France* (toliau – draudikai), kurių buveinės arba filialai įsteigti Prancūzijoje.
- 10 Kai kurios transporto priemonės, kurioms padaryta žala, priklausė *GME* ir buvo apdraustos Ispanijoje įsteigtoje bendrovėje *Zurich. Tribunal de Saragosse* (Saragosos teismas, Ispanija) iškelta byla pasibaigė susitarimu, ir *Soptrans* įsipareigojo sumokėti *GME* 120 000 000 ESP už žalą, padarytą jai priklausančioms transporto priemonėms.
- 11 Tuo pačiu metu *Soptrans* pareiškė ieškinį draudikams *Tribunal de grande instance de Perpignan* (Perpinjano apygardos teismas, Prancūzija), reikalaudama, kad jie atlygintų žalą, atsižvelgiant į bylos Ispanijos teisme baigtį.
- 12 Savo ruožtu draudikai pagal Prancūzijos draudimo kodekso L. 121-4 straipsnį, kuris numato, kad dvigubo draudimo atveju apdraustajam atlyginamos žalos suma turi būti proporcingai padalyta tarp draudikų, į bylą *Tribunal de grande instance de Perpignan* paprašė įtraukti *Zurich*. Ši ginčijo Prancūzijos teismų jurisdikciją, teigdama, kad jurisdikciją turi teismai Barselonoje (Ispanija), kur ji yra įsteigta.
- 13 1999 m. vasario 2 d. Sprendimu *Tribunal de grande instance de Perpignan* nusprendė, kad pagal Konvencijos 6 straipsnio 2 punktą Prancūzijos teismai turi

jurisdikciją. *Zurich* apskundė šį sprendimą *Cour d'appel de Montpellier* (Montpelje Apeliacinis teismas), kuris nusprendė, kad šiuo atveju taikytinas tik Konvencijos II antraštinės dalies 3 skirsnis, ir pripažino, kad Prancūzijos teismai neturi jurisdikcijos bylose draudikams pareiškus ieškinį dėl garantijos.

- 14 Tada draudikai užginčijo šį sprendimą *Cour de cassation* (Kasacinis teismas), remdamiesi tuo, kad bylos dėl garantijos, susijusios su dvigubu draudimu, nepatenka į Konvencijos 11 straipsnio taikymo sritį ir kad ryšys tarp pagrindinės ir trečiosios šalies bylų nėra viena iš Konvencijos 6 straipsnio 2 punkto taikymo sąlygų.
- 15 Manydamas, kad tokiomis aplinkybėmis ginčui išspręsti reikalingas Konvencijos išaiškinimas, *Cour de cassation* nusprendė sustabdyti bylą ir paprašė Teisingumo Teismo priimti prejudicinį sprendimą šiais dviem klausimais:

„1.) Ar draudimo byloms, susijusioms ne su perdraudimu, o su dvigubu ar bendruoju draudimu, tarp draudikų dėl garantijos ar trečiosios šalies įtraukimo taikomos 1968 m. rugsėjo 27 d. Briuselio konvencijos <...> II antraštinės dalies 3 skirsnio nuostatos?

2. Ar nustatant jurisdikciją bylose tarp draudikų dėl garantijos ar trečiosios šalies įtraukimo taikomas 6 straipsnio 2 punktas; jei taip, ar toks taikymas priklauso nuo ryšio tarp skirtingų ieškinių, kaip apibrėžta Konvencijos 22 straipsnyje, ar bent jau nuo to, kad tarp tokių ieškinių esantis ryšys yra pakankamas ir rodantis, jog pasirenkant teismą nebuvo piktnaudžiauta?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 16 Konvencijos II antraštinės dalies 3 skirsnis nagrinėja jurisdikciją draudimo bylose.
- 17 Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką iš 3 skirsnio nuostatų, atsižvelgiant į parengiamuosius dokumentus, matyti, kad suteikiant apdraustajam platesnę jurisdikciją nei draudikui ir panaikinant bet kokią galimybę suteikti jurisdikciją draudiko naudai, jomis siekiama apsaugoti apdraustąjį, dažnai susiduriantį su iš anksto parengta sutartimi, kurios sąlygos nebegali būti pakeistos ir kuris yra ekonomiškai silpnesnėje padėtyje (1983 m. liepos 14 d. Sprendimo *Gerling ir kt.*, 201/82, Rink. p. 2503, 17 punktas ir 2000 m. liepos 13 d. Sprendimo *Group Josi*, C-412/98, Rink. p. I-5925, 64 punktas).
- 18 Tačiau sutarties šalies, kuri laikytina ekonomiškai silpnesne ir mažiau patyrusia teisiniuose reikaluose, apsaugos funkcija reiškia, kad tam Konvencijoje nustatytos specialios jurisdikcijos taisyklės neturėtų būti taikomos asmenims, kurių atžvilgiu ši apsauga nėra pagrįsta (minėto sprendimo *Group Josi* 65 punktas).
- 19 Šiuo atveju, kaip paaškėja iš Teisingumo Teismui pateiktų dokumentų, draudikai siekė įtraukti *Zurich* į bylą *Tribunal de grande instance de Perpignan* pagal

Prancūzijos draudimo kodekso L. 121-4 straipsnį, kuris leidžia draudikui, esančiam atsakovu apdraustojo iškeltoje byloje, remiantis tuo, jog draudimas yra dvigubas, įtraukti į bylą kaip trečiasias šalis kitus draudikus, kad jie padengtų dalį apdraustojo patirtos žalos.

- 20 Tokiomis aplinkybėmis santykių tarp draudimo sektoriaus profesionalų atveju speciali apsauga yra nepagrįsta, nes nė vienas iš jų negali būti laikomas esančiu blogesnėje padėtyje nei kitas.
- 21 Kaip teisingai pastebėjo generalinis advokatas savo išvados 17 punkte, toks aiškinimas pirmiausia remiasi Konvencijos 8, 10 ir 12 straipsniais, kuriuose numatoma, kad bylą gali kelti draudimo liudijimo turėtojas, apdraustasis arba nukentėjusioji šalis, ir Konvencijos 11 straipsniu, kuriame nurodoma, kad byla gali būti keliama draudėjui, apdraustajam ar naudos gavėjui.
- 22 Konvencijos autoriai vadovavosi prielaida, kad II antraštinės dalies 3 skirsnio nuostatos taikytinos tik esant nevienodai šalių padėčiai ir todėl nustatė jurisdikcijos režimą, palankesnę ekonomiškai silpnesnei ir mažiau patyrusiai teisiniuose reikaluose šaliai. Be to, pagal Konvencijos 12 straipsnio 5 punktą į šį apsaugos režimą nepatenka draudimo sutartys, kuriuose apdraustasis turi didelę ekonominę galią.
- 23 Todėl remiantis nagrinėjamų nuostatų tekstu, prasme ir tikslu manytina, kad jos netaikomos santykiams tarp draudikų bylose dėl garantijos.

- 24 Todėl į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad byloms, susijusioms su dvigubu draudimu, tarp draudikų dėl garantijos arba trečiosios šalies įtraukimo netaikomos Konvencijos II antraštinės dalies 3 skirsnio nuostatos.

Dėl antrojo klausimo

- 25 Pagal Konvencijos 6 straipsnio 2 punktą ieškinio dėl garantijos ar laidavimo ar bet kurios kitos trečiosios šalies bylos atveju atsakovui gali būti keliama byla teisme, kuris yra priėmęs bylą savo žinion, išskyrus atvejį, kai ši byla buvo iškelta norint pašalinti jį iš jurisdikcijos to teismo, kuriam priklausytų nagrinėti jo bylą.
- 26 Pagrindinėje byloje draudikai reikalavo įtraukti į bylą *Zurich* teisme, nagrinėjusiame *Soptrans* bylą dėl reikalavimo, kad draudikams būtų perkeltos visos *GME* jai pareikšto ieškinio pasekmės.
- 27 Todėl *Soptrans* ir kitų draudikų *Tribunal de grande instance de Perpignan* pareikšti ieškiniai turi būti laikomi pagrindiniu ieškiniu ir ieškiniu dėl garantijos arba trečiosios šalies įtraukimo Konvencijos 6 straipsnio 2 punkto prasme.
- 28 Tokia išvada remiasi P. Jenard pranešimu dėl Konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (OL C 59, 1979, p. 1, 27), kuriame ieškinys dėl garantijos arba trečiosios šalies įtraukimo apibrėžiamas kaip

ieškiny, „kurį trečiajam asmeniui pareiškia ieškovas byloje, siekdamas užsitikrinti apsaugą tos bylos pasekmių atžvilgiu“.

- 29 Tačiau šiuo atveju Konvencijos 6 straipsnio 2 punkto taikymas priklauso nuo sąlygos, kad ieškiny dėl garantijos arba trečiosios šalies įtraukimo nebuvo paduotas norint pašalinti jį iš jurisdikcijos to teismo, kuriam priklausytų nagrinėti tą bylą.
- 30 Kaip pabrėžė Komisija ir Generalinis advokatas savo išvadų 32 ir 33 punktuose, ryšio tarp tokių dviejų bylų buvimas yra neatskiriamas nuo pačios bylos dėl garantijos arba trečiosios šalies įtraukimo sąvokos.
- 31 Iš tikrųjų tarp ieškinio, pareikšto draudikui, kuriame prašoma atlyginti draudiminio įvykio padarytą žalą ir bylos, kurioje draudikas prašo finansinio indėlio iš kito draudiko, kuris, tvirtinama, apdraudė tą pačią riziką, yra neatskiriamas ryšys.
- 32 Pagrindinę bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, turi nustatyti, ar yra toks ryšys, t. y. jis pats turi įsitikinti, jog ieškiniu dėl garantijos ar trečiosios šalies įtraukimo nesiekama pašalinti atsakovo iš jurisdikcijos to teismo, kuriam priklausytų nagrinėti jo bylą.
- 33 Iš to matyti, kad Konvencijos 6 straipsnio 2 punkte nereikalaujama, jog egzistuotų kitas ryšys, išskyrus tą, kurio pakanka nustatyti, kad pasirenkant teismą nebuvo piktnaudžiauta.

- 34 Reikia pridurti, kad bylos dėl laidavimo ar garantijos atveju Konvencijos 6 straipsnio 2 punktą tik nurodo, kuris teismas turi jurisdikciją, tačiau nekalba apie vadinamąsias priimtumo sąlygas; dėl procedūros taisyklių pažymėtina, jog turi būti vadovujamasi nacionalinių teismų taikomomis nacionalinėmis taisyklėmis (1990 m. gegužės 15 d. Sprendimo *Hagen*, C-365/88, Rink. p. I-1845, 18 ir 19 punktai).
- 35 Tačiau nacionalinių procedūros taisyklių taikymas neturi pakenkti Konvencijos veiksmingumui. Nacionalinis teismas negali taikyti nacionalinių taisyklių dėl priimtumo, jei jos suvaržytų Konvencijoje įtvirtintų taisyklių dėl jurisdikcijos taikymą (minėto sprendimo *Hagen* 20 punktas).
- 36 Atsižvelgiant į išdėstytus svarstymus, į antrąją klausimą reikėtų atsakyti, kad Konvencijos 6 straipsnio 2 punktą taikomas byloms, susijusioms su dvigubu draudimu, tarp draudikų dėl garantijos arba trečiosios šalies įtraukimo, jei tarp pagrindinio ieškinio ir ieškinio dėl garantijos arba trečiosios šalies įtraukimo esantis ryšys rodo, kad pasirenkant teismą nebuvo piktnaudžiauta.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 37 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikusiai teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Teisingumo Teismui savo pastabas pateikusių asmenų, išskyrus pagrindinės bylos šalis, bylinėjimosi išlaidos nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

- 1. Draudimo byloms, susijusioms su dvigubu draudimu, tarp draudikų dėl garantijos arba trečiosios šalies įtraukimo netaikomos 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo su pakeitimais, padarytais 1978 m. spalio 9 d. Konvencija dėl Danijos Karalystės, Airijos ir Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prisijungimo, 1982 m. spalio 25 d. Konvencija dėl Graikijos Respublikos prisijungimo, 1989 m. gegužės 26 d. Konvencija dėl Ispanijos Karalystės ir Portugalijos Respublikos prisijungimo ir 1996 m. lapkričio 29 d. Konvencija dėl Austrijos Respublikos, Suomijos Respublikos ir Švedijos Karalystės prisijungimo II antraštinės dalies 3 skirsnio nuostatos.**
- 2. Šios konvencijos 6 straipsnio 2 punktą taikomas byloms, susijusioms su dvigubu draudimu, tarp draudikų dėl garantijos arba trečiosios šalies įtraukimo, jei tarp pagrindinio ieškinio ir ieškinio dėl garantijos arba trečiosios šalies įtraukimo esantis ryšys rodo, kad pasirenkant teismą nebuvo piktnaudžiauta.**

Parašai.